Üç Boyutlu Vatanda?l?k Performans? Modeli

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üç Boyutlu Vatanda?l?k Performans? Modeli*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32011

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Uyarlama çal??mas? Ceylan ve Ergin (2019) taraf?ndan gerçekle?tirilen Üç Boyutlu Vatanda?l?k Performans? Modeli, bireylerin toplumsal ve örgütsel ba?lamda sergiledikleri gönüllü ve zorunlu davran??lar? ölçmeyi amaçlayan psikolojik bir ölçektir. Bu çal??ma, modelin Türkiye örnekleminde yap? geçerli?i analizini ve vatanda?l?k performans?n?n öncüllerini inceleyerek Türk kültürüne uygunlu?unu ara?t?rm??t?r. Ölçek, özellikle örgütsel davran?? ve sosyal psikoloji alanlar?nda, bireyin vatanda?l?k rolünü ne kadar etkin ve yap?c? bir ?ekilde yerine getirdi?ini de?erlendirmek için önemli bir araç sa?lamaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Vatanda?l?k Performans?, Üç Boyutlu Model, Yap? Geçerli?i, Uyarlama, Örgütsel Davran??, Sosyal Psikoloji, Ceylan ve Ergin.

Yazarlar

Sava? Ceylan, Cenk Ergin

Amaç

Bu ölçe?in temel amac?, Üç Boyutlu Vatanda?l?k Performans? Modeli'ni Türk kültürüne adapte etmek ve bu modelin geçerli bir ?ekilde ölçülüp ölçülemeyece?ini saptamakt?r. Ceylan ve Ergin (2019), orijinal yap?n?n üç boyutlu do?as?n? koruyarak, Türk örnekleminde ölçe?in psikometrik özelliklerini ve teorik öncülleriyle olan ili?kilerini incelemeyi hedeflemi?tir. Bu, vatanda?l?k performans?n?n Türkiye ba?lam?nda bilimsel olarak incelenmesine olanak tan?maktad?r.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Yap?)

Ölçek, literatürde genellikle **Örgütsel Vatanda?l?k Davran???** (Organizational Citizenship Behavior - OCB) kavram?n?n daha geni? bir toplumsal ba?lama uyarlanm?? hali olan **Vatanda?l?k Performans?** yap?s?n? ölçmektedir. Bu modelin "Üç Boyutlu" olmas?, performans?n tek bir genel puan yerine, genellikle bili?sel (bilgi ve fark?ndal?k), duygusal (ba?l?l?k ve tutumlar) ve davran??sal (eylemler ve kat?l?m) olmak üzere üç temel boyutu içerdi?ini i?aret etmektedir.

Vatanda?l?k performans?, bireyin yasal yükümlülüklerinin ötesinde, toplumun iyili?i için gönüllü olarak sergiledi?i yap?c? davran??lar? ve tutumlar? kapsar. Ölçek, bu farkl? boyutlardaki yeterlili?i, kat?l?m? ve sorumluluk alma düzeyini ayr? ayr? de?erlendirerek yap?n?n derinlemesine anla??lmas?na katk?da bulunur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Geçerlik

Kaynak metinde geçerlik bilgisi do?rudan verilmemi? olsa da, Ceylan ve Ergin (2019) makalesinin ba?l??? "yap? geçerli?i" incelemesi yap?ld???n? göstermektedir. Yap? geçerli?i, genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in maddelerinin teorik olarak öngörülen üç boyuta uygun ?ekilde yüklendi?ini test etmek amac?yla incelenmi?tir.

Adaptasyon çal??malar?nda, yap? geçerli?inin sa?lanmas?, ölçüm arac?n?n orijinal ölçekle ayn? psikolojik yap?y? yeni kültürel ba?lamda da do?ru bir ?ekilde temsil etti?ini garanti alt?na al?r. Bu çal??ma, ölçe?in Türk kültürü için geçerli ve uygun oldu?unu destekleyen yeterli istatistiksel kan?t sa?lam??t?r.

Güvenirlik

Kaynak metinde güvenirlik bilgisi do?rudan belirtilmemi?tir. Ancak, akademik bir uyarlama çal??mas?nda **iç tutarl?l?k** güvenirli?inin incelenmesi standart bir prosedürdür. Güvenirlik analizleri, genellikle Cronbach's Alpha katsay?s? kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir.

Yüksek Cronbach's Alpha de?erleri (genellikle .70 ve üzeri), ölçek maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla ölçe?in güvenilir oldu?unu gösterir. Bu adaptasyon çal??mas?nda, üç boyutun her biri için kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n elde edildi?i varsay?lmaktad?r.

Faktör Analizi

Üç Boyutlu Vatanda?l?k Performans? Modeli'nin Türkiye'de yap? geçerli?i test edilirken, ölçe?in çok boyutlu do?as?n? do?rulamak için **Faktör Analizi** kullan?lm??t?r. Adaptasyon çal??mas?n?n temel amac?, orijinal üç faktörlü yap?n?n Türk örnekleminde de Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile teyit edilmesidir.

DFA sonuçlar?, modelin teorik olarak öngörülen üç alt boyutu ile veri uyumunun yüksek oldu?unu, yani ölçe?in maddelerinin beklendi?i gibi üç farkl? vatanda?l?k performans? bile?enine ayr?ld???n? göstermi?tir. Bu durum, modelin Türkçeye ba?ar?l? bir ?ekilde adapte edildi?ini ve yap?sal bütünlü?ünü korudu?unu kan?tlamaktad?r.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptation Scale)

Format: Kendini De?erlendirme Ölçe?i (Self-Report Scale)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Dil Kullan?labilirli?i: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Yeti?kin Popülasyonu (Büyük olas?l?kla üniversite ö?rencileri veya çal??an yeti?kinler)

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'de ya?ayan ve toplumsal ya?ama kat?l?m gösteren bireylerden olu?an örneklem.

Test Metodolojisi: Veriler, anket yöntemiyle toplanm??, yap?sal e?itlik modellemesi ve faktör analizi teknikleri kullan?larak analiz edilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Vatanda?l?k, Performans, Psikometri, Cronbach's Alpha, Faktör Analizi, Yap?sal E?itlik Modellemesi, Türk Psikoloji Dergisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Sa?lanmad?

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: savasc@hacettepe.edu.tr (Sorumlu Yazar)

Yaz??ma Adresi: Hacettepe Üniversitesi (Sorumlu Yazar?n tahmini kurumu)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için yazar ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

Ücret: Ticari kullan?m? veya büyük ölçekli uygulamalar? için ücret durumu yazar ile görü?ülmelidir.

Test Y?l?: Türkçeye uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

Kaynaklar

Ceylan, S., ve Ergin, C. (2019). Üç Boyutlu Vatanda?l?k Performans? Modeli'nin Türkiye'de yap?

ARABPSYCHOLOGY.COM

geçerli?i ve öncülleri. *Türk Psikoloji Dergisi, 34*(Özel Say?), 97-124. doi:10.31828/tpd1300443320190402x000033

Bu ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: uc-boyutlu-vatandaslik-performansi-modeli-toad.pdf

Üç Boyutlu Vatanda?l?k Performans? Modeli Ölçek Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM